

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ КІЛЬКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ ДЛЯ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТНОГО СТАТУСУ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ

SYSTEM FORMATION OF THE QUANTITATIVE INDICATORS FOR THE ASSESSMENT OF THE ENTERPRISE COMPETITIVE STATUS OF MECHANICAL ENGINEERING

У статті розглянуто підходи до формування системи показників оцінки та аналізу конкурентного статусу підприємств машинобудування на основі ресурсно-діяльничого підходу. Запропоновано конкурентний статус підприємств машинобудування розглядати з двох аспектів: ресурсно-діяльничий потенціал та ресурсно-діяльничу активність з урахуванням встановлення відповідності їх визначеним критеріям.

Ключові слова: конкурентний статус підприємства, система показників, ресурсно-діяльничий потенціал, ресурсно-діяльничу активність.

В статье рассмотрены подходы к формированию системы показателей оценки и анализа конкурентного статуса предприятий машиностроения на основе ресурсно-деятельностного подхода. Предложено конкурентный статус предприятий машино-

ностроения рассматривать с двух аспектов: ресурсно-деятельностный потенциал и ресурсно-деятельностная активность с учетом соответствия их определенным критериям.

Ключевые слова: конкурентный статус предприятия, система показателей, ресурсно-деятельностный потенциал, ресурсно-деятельностная активность.

The article considers the formation approaches of the indicators system for the assessing and analyzing of the engineering enterprises competitive status on the basis of the resource-activity approach. It is proposed to consider the enterprises competitive status of mechanical engineering from two aspects: the resource and activity capacity and the resource-activity activity to meet their specific criteria.

Keywords: enterprise competitive status, indicators system, resource and activity capacity, resource and activity activity.

УДК 621:65:339.137.2

Терованесова О.Ю.

асистент кафедри економічної кібернетики та маркетингового менеджменту
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Постановка проблеми. Інформація про господарський стан підприємства є основою для визначення напрямів формування його конкурентного статусу. Для визначення стану конкурентного статусу підприємств машинобудування необхідно дослідити особливості та напрями його формування. Крім того, в умовах ринкової економіки обґрунтованість та дієвість управлінських дій в рамках напрямів підвищення рівня конкурентного статусу підприємств машинобудування значною мірою залежить від якості фінансово-аналітичних розрахунків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Система показників оцінки різних аспектів конкурентної діяльності підприємств машинобудування розроблена у роботах Єрохіної Т. В. [3], Калініної А. Є. [4], Кроленко М. С. [5], Кузьминчук Н.В. [6], Пономаренка В. С. [10] Чернеги В. В. [12], та ін. Проте такі дослідження повинні бути динамічними та змінюватися відповідно до реалій суспільного розвитку. Сучасний стан економіки вимагає формування нових теоретико-методологічних підходів до оцінки конкурентного статусу підприємств машинобудування та особливостей його реалізації. Крім того, існуючі методологічні підходи носять двоякий характер, що виражається у надто деталізованій або, навпаки, надто укрупненій оцінці.

Даний підхід вимагає вивчення існуючих підходів до оцінки підприємств з метою формування комплексної системи індикаторів, яка б враховувала авторський підхід до формування та конку-

рентного статусу підприємств машинобудування на основі ресурсно-діяльничого потенціалу та ресурсно-діяльничої активності.

Базуючись на ресурсно-діяльничому підході пропонується конкурентний статус розглядати з двох аспектів: ресурсно-діяльничий потенціал як складова конкурентного статусу показує можливості його забезпечення, а ресурсно-діяльничу активність – результати використання цього потенціалу (конкурентний статус, певний рівень конкурентоспроможності).

Постановка завдання. Отже, мета статті полягає у розробці системи кількісних показників для оцінки та аналізу конкурентного статусу підприємств машинобудування на основі ресурсно-діяльничого підходу. Теоретичну та методичну основу досліджень склали наукові праці та методичні розробки вітчизняних та зарубіжних фахівців, що аналізують основні напрями оцінювання конкурентної сфери діяльності підприємства. Крім того, у процесі дослідження було використано методи: багатомірного економіко-математичного моделювання (факторний аналіз, кореляційний аналіз), системного аналізу економічних явищ.

Виклад основного матеріалу. Необхідність формування системи показників для оцінки конкурентного статусу підприємств обумовила вирішення наступних завдань: сформулювати критерії для визначення складу кількісних та якісних показників; на основі висунутих критеріїв визначити систему кількісних та якісних показників.

На основі положень, відображених у роботах [1, 8], автором сформовано критерії (вимоги) за групами до системи показників для проведення кількісного конкурентного аналізу (табл. 1).

Таблиця 1

Критерії відбору показників

Група		Вимога (критерій)
I	Загальна	Порівняльність (співставленність)
		Системність
		Достовірність
		Інформативність
II	Аналітична	Несуперечливість
		Обґрунтованість

Виконання вимог першої групи (табл. 1) вирішується використанням показників для оцінки конкурентного статусу підприємств машинобудування, які мають максимальну інформативність, певний економічний зміст. З метою отримання можливості проведення порівняльного аналізу результатів розрахунків коефіцієнти повинні розраховува-

тися на основі однорідних та порівняльних величин. Для кількісної оцінки ресурсно-діяльного потенціалу та активності підприємств, як складових конкурентного статусу підприємства, автором використовується метод коефіцієнтів. Цей метод було обрано через простоту та оперативність розрахунків, можливість виявити тенденції у зміні конкурентного стану підприємств, можливість зіставлення результату діяльності різних підприємств та через стандартизований вигляд одиниць виміру.

Розрахунок економічних показників здійснено за даними публічної звітності: Баланс (Ф1); Звіт про фінансові результати (Ф2); Звіт про використання робочого часу (З ПВ); Звіт про кількість працівників, їх якісний склад та професійне навчання (6 ПВ); Звіт про умови праці (1 ПВ); Обстеження інноваційної діяльності промислового підприємства (1-інновація); Звіт про інноваційну активність підприємства (форма № 2 інновації); Виробничі звіти про використання сировини; Звіту про утворення, використання і поставку вторинної сировини і відходів (№ 14-МТП); Звіт про фінансово-

Таблиця 2

Результати ранжування показників ресурсно-діяльного потенціалу (на прикладі організаційно-управлінського потенціалу)

Показники, $i(i = 1, \dots, n)$	Умовні номери експериментів $j(j = 1 \dots k)$										Сума рангів $\sum r_j$	Відхилення суми рангів, Δ	Δ^2
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
	Ранги оцінок, r_j												
коефіцієнт дотримання норм ієрархії	1	1	4	2	1	3	1	2	1	3	-	-	-
коефіцієнт раціональності структури	2	2	1	3	4	1	3	1	4	1	-	-	-
ступінь децентралізації управлінських функцій	3	5	3	5	3	4	4	3	3	4	-	-	-
співвідношення кількості лінійного та функціонального персоналу	4	3	5	1	5	2	5	2	5	2	-	-	-
ступінь формалізації праці менеджерів	2	2	1	3	4	1	3	1	4	1	-	-	-
коефіцієнт цілеспрямованості структури управління	2	2	1	2	4	1	3	1	3	1	-	-	-
коефіцієнт повноти охоплення функцій управління	2	2	5	3	3	1	3	1	4	1	-	-	-
коефіцієнт дублювання функцій	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4	-	-	-
коефіцієнт глибини спеціалізації управлінських робіт	4	2	1	3	2	2	1	1	2	2	-	-	-
коефіцієнт надійності структури управління	2	3	2	2	1	1	1	2	2	1	-	-	-
коефіцієнт повно- важності	1	1	2	3	2	1	1	2	2	3	-	-	-
коефіцієнт гнучкості організаційної структури	2	2	1	1	4	1	1	1	2	2	-	-	-
Всього	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

майновий стан підприємства (форма № 3-МТП); Звіт про витрати на виробництво продукції, робіт, послуг (форма № 5-С); Звіт про капітальні інвестиції (форма № 2 інвестиції); Звіт про виробництво промислової продукції (№1 П-НПП); Дані сайту у рубриці Опис бізнесу.

Оскільки фінансово-економічний аналіз базується на публічній інформації, то вважається, що критерій достовірності виконується [9]. Показники, що розраховуються, повинні надавати системну (цілісну) характеристику конкурентного статусу підприємств машинобудування, охоплюючи основні напрямки та характеристики реалізації ресурсної та діяльнісної складових його формування. З метою формування комплексної системи можливих показників розвитку конкурентного статусу підприємств машинобудування проаналізуємо підходи науковців щодо встановлення параметрів інформації, необхідної для оцінки ресурсно-діяльнісного потенціалу та ресурсно-діяльнісної активності. Система показників оцінки ресурсно-діяльнісного потенціалу та активності підприємства є широко дослідженою [2-5, 7, 10, 12]. Проте такі підходи не носять комплексного характеру: існує значна кількість показників за обраними блоками потенціалів, але не кожен автор ураховує одні й ті самі показники у своїх розробках. Крім того, хоча автори і розглядають достатньо велику кількість показників, дотепер не сформовано чіткого набору показників, який може бути покладено в основу визначення рівня конкурентного статусу підприємств машинобудування.

Одним із найбільш доцільних методів підтвердження максимальної інформативності вищенаведених показників є експертна оцінка. На підприємствах ПАТ «ФЕД», ПАТ «ХАРТРОН», ПАТ «Вовчанський агрегатний завод», ПАТ «АВІАКОНТРОЛЬ» було здійснено експертне опитування фахівців на основі ранжування чинників, які впливають на формування конкурентного статусу підприємств машинобудування. Ранжуванню підлягають такі показники (табл. 2).

Оцінювання ступеня впливу кожного з показників на організаційно-управлінський потенціал запропоновано у п'ятибальній (п'ятиранговій) системі. Послідовність проведення експертного опитування реалізується таким чином [13]:

1) зібрані результати опитування експертів записують у таблицю ранжування (приклад табл. 2);

визначається сума рангів кожного показника, наприклад, «коефіцієнт дотримання норм ієрархії»:

$$\sum r_{x1} = 1 + 1 + 4 + 2 + 1 + 3 + 1 + 2 + 1 + 3 = 19; \quad (1)$$

2) визначається відхилення суми рангів кожного чинника від середньої суми рангів за формулою:

$$\Delta = \sum_{j=1}^k (r_{x1})_j - \left(\frac{\sum_{j=1}^n \sum_{i=1}^k (r_{xi})_j}{n} \right); \quad (2)$$

3) оцінюється ступінь узгодженості оцінок експертів за допомогою коефіцієнта конкордації (узгодженості)

$$W = \frac{12 S}{r^2 (n^3 - n)}, \quad (3)$$

де S – суми квадратів відхилень рангів оцінок різних експертів;

$$S = \sum_{i=1}^n \Delta_i^2. \quad (4)$$

Коефіцієнт конкордації може бути у межах від 0 до 1. Якщо його значення істотно відрізняється від 0 ($w > 0,5$), то вважають, що між думками експертів є якась узгодженість; інакше – повна неузгодженість.

4) визначається ступінь невипадковості узгодженості оцінок експертів за допомогою критерію згоди χ^2 – для ступенів вільності, що дорівнює ($n - 1$), тобто $q = n - 1$.

Розрахункове значення критерію $\chi^2_{розр}$ про значимість коефіцієнта конкордації вивчають за формулою:

$$\chi^2_{розр} = \frac{12 S_B}{r_n (n + 1)}, \quad (5)$$

де S_B – квадратичне відхилення суми рангів від середнього значення.

$$S_B = \sum_{i=1}^n \left(\frac{\sum_{j=1}^k \sum_{i=1}^n r_{ij}}{r} - \Delta_i \right)^2; \quad (6)$$

В дослідженні коефіцієнт конкордації думок експертів, що брали участь в оцінці конкурентного статусу на чотирьох з підприємств м. Харкова, було розраховано за допомогою ППП STATISTICA. Результати розрахунків свідчать про таке: при відборі показників, що характеризують ефективність матеріальної мотивації персоналу, отримане значення коефіцієнту конкордації складає 0,52.

Розраховане значення критерію $\chi^2_{розр}$ для 0,00001 рівня значимості становить 77,89. Табличне значення критерію $\chi^2_{табл.}$ на рівні значущості $\alpha=0,001$ дорівнює $\chi^2_{0,001}(13)=34,54$. Отже, на рівні значущості $\alpha=0,001$ приймаємо гіпотезу H_0 і робимо висновок, що на основі думок експертів немає значущих розбіжностей з імовірністю 95%. Виходячи зі значення коефіцієнта конкордації, максимальну інформативність мають такі показники (табл. 3 та 4).

Критерії другої групи відбору показників передбачають визначення такого складу показників, які б не суперечили один одному (наприклад, коефіцієнт використання ефективного фонду робочого часу та коефіцієнт інтенсивності використання обладнання) та їх вибір було б обґрунтовано на основі статистико-математичних розрахунків. Наявність мультиколінеарності може привести до неадекватної оцінки конкурентного статусу підпри-

емств машинобудування, яка не має економічного змісту.

Нижчим значенням сильної тісноти зв'язку між показниками є коефіцієнт парної кореляції на рівні 0,8. Для вилучення із системи показників, які тісно між собою взаємодіють, розраховується:

1) визначник (детермінант) кореляційної матриці, який повинен прямувати до максимального значення;

2) парні коефіцієнти кореляції, які не повинні перевищувати значення 0,8.

Після усунення ефекту мутьтиколінеарності усунено такі коефіцієнти:

1) ресурсно-діяльнісний потенціал: коефіцієнт використання матеріалів; коефіцієнт використання ефективного фонду робочого часу; коефіцієнт організації робочих місць;

2) ресурсно-діялісна активність: прибутковість витрат на управління; рентабельність продаж; рентабельність виробництва; прибутковість витрат на інновації; рівень забезпеченості необхідним обладнанням, інструментами у потрібному обсязі; професійне удосконалення, творчість, виконання відповідальної роботи, прийняття самостійних рішень, вияв ініціативи.

Висування критерію обґрунтованої кількості показників вимагає вирішення проблеми відбору із всієї сукупності показників лише тих, які б мали нести максимальну інформативність та, крім того, дозволяли б проводити оцінку з мінімальною кількістю витрат часу відповідних фахівців на це. Інструментом вирішення цього завдання є застосування методу багатомірної статистики – факторного аналізу, який дозволяє відділити взаємозалежні показники від незалежних, суттєві від несуттєвих, обґрунтувати вибір системи показників, оцінити їх інформативність.

Сутність методу факторного аналізу складається у перетворенні матриці ознак у матрицю з меншою кількістю змінних, зберігаючи при цьому майже всю інформацію, що й вихідна матриця. Розрахунки здійснювались за процедурами модуля Faktor Analisis інтегрованої системи обробки даних Statistica.

Один з найпоширеніших методів пошуку факторів є метод головних компонентів, який засновується на послідовному пошуку факторів. Пошук простої факторної структури здійснюється за допомогою різних процедур ортогонального чи косокутного обертання, в процесі якого значення

Таблиця 3

Показники оцінки ресурсно-діялісного потенціалу

Агрегат	Складові ресурсно-діялісного підходу	Показники
Ресурсний потенціал	Організаційно-управлінський потенціал (ОУП)	Коефіцієнт децентралізації організаційної структури управління (X1)
		Коефіцієнт кількісної укомплектованості персоналу управління (X2)
		Коефіцієнт якісної укомплектованості персоналу управління (X3)
	Маркетинговий потенціал (МП)	Коефіцієнт оновлення асортименту продукції (X4)
		Питома вага витрат на маркетингові дослідження у загальному обсязі витрат (X5)
	Виробничо-кадровий потенціал (ВКП)	Коефіцієнт використання матеріалів (X6)
		Коефіцієнт інтенсивності використання обладнання (X7)
		Коефіцієнт використання ефективного фонду робочого часу (X8)
		Коефіцієнт професійної гнучкості (X9)
	Фінансово-економічний потенціал (ФЕП)	Оборотність кредиторської заборгованості (X10)
		Оборотність дебіторської заборгованості (X11)
		Коефіцієнт заборгованості (X12)
		Коефіцієнт руху грошових коштів в результаті фінансової діяльності (X13)
	Інноваційно-інвестиційний потенціал (ІП)	Питома вага витрат на НДР у загальному обсязі витрат на інновацію (X14)
		Коефіцієнт руху грошових коштів в результаті інвестиційної діяльності (X15)
Діялісний потенціал	Організація трудової діяльності (ОТД)	Коефіцієнт організації робочих місць (X16)
		Коефіцієнт розподілу праці (X17)
		Рівень оплати праці (X18)
	Змістовність трудової діяльності (ЗТД)	Питома вага ручної/монотонної праці (X19)
Умови трудової діяльності (УТД)	Коефіцієнт безпеки праці (X20)	

одних факторних навантажень збільшуються, а інших – зменшуються.

Отримані результати факторного аналізу для показників ресурсно-діяльнісного потенціалу оцінки конкурентного статусу підприємств машинобудування наведені у табл. 5, де розмір власного значення фактора несе інформацію про відносну важливість кожного з факторів.

При визначенні числа факторів приймається правило, за яким залишаються фактори з власними значеннями, більшими за одиницю [11]. Результати проведеного факторного аналізу (табл. 5) показали, що оцінку доцільно проводити на основі п'яти/чотирьох отриманих факторів, які пояснюють 88,51/81,21% варіабельності оцінки конкурентного статусу досліджуваних машинобу-

дівних підприємств. Наявність п'яти факторів свідчить про різноплановість обраних факторів, що оцінюють всі напрямки діяльності підприємств.

У кожен з виділених факторів включаються всі аналізовані показники, але для зменшення розмірності кількості показників оцінюють їх значимість на основі розміру навантаження. Після обертання за процедурою варімакс було одержано факторні навантаження представлені у табл. 6, які показують кореляційний зв'язок між показниками та факторами [11]. На основі власного значення кожного фактора (див. табл. 6) до першого фактора слід віднести п'ять показників, до другого – два, третього – три, четвертого – один, які максимально навантажують кожний окремий фактор, тобто мають максимальний зв'язок з фактором. 3

Таблиця 4

Показники оцінки ресурсно-діяльнісної активності

Агрегат	Складові ресурсно-діяльнісного підходу	Показники
Ресурсна активність	Організаційно-управлінська активність (ОУА)	Прибутковість витрат на управління
		Співвідношення темпів зміни чистого доходу і темпів зміни витрат на управління
	Маркетингова активність (МА)	Коефіцієнт ефективності реклами і засобів стимулювання збуту
		Рентабельність продаж
	Виробничо-кадрова активність (ВКА)	Фондовіддача
		Матеріаловіддача
		Продуктивність праці
		Рентабельність виробництва
	Фінансово-економічна активність (ФЕА)	Рентабельність активів капіталу
		Коефіцієнт поточної ліквідності
		Коефіцієнт фінансової стійкості
		Коефіцієнт фінансової автономії
Інноваційно-інвестиційна активність (ІІА)	Рентабельність позикового банківського капіталу	
	Прибутковість витрат на інновації	
Діяльнісна активність	Організація трудової діяльності (ОТД)	Прибутковість інвестиційних витрат
		Забезпеченість необхідним обладнанням, інструментами у потрібному обсязі
	Змістовність трудової діяльності (ЗТД)	Можливості розподілу робочого часу відповідно індивідуальним потребам
		Професійне удосконалення, творчість, виконання відповідальної роботи, прийняття самостійних рішень, вияв ініціативи
		Наявність змістовної та різнобічної роботи
	Умови трудової діяльності (УТД)	Можливість впливу на спосіб/метод ведення робіт
		Задоволеність санітарно-гігієнічними умовами на виробництві, а також санітарно-побутовим обслуговуванням
		Задоволеність естетичними умовами праці

Таблиця 5

Результати факторного аналізу

Номер фактора	Власне значення	Відсоток загальної дисперсії	Відсоток кумулятивної дисперсії
1	4,505583	26,50343	26,50343
2	3,892598	22,89763	49,40106
3	3,639165	21,40685	70,80792
4	1,767761	10,39859	81,20651
5	1,242432	7,30842	88,51494

Таблиця 6

Кореляційний зв'язок між показниками та факторами

Показник	Фактор 1	Фактор 2	Фактор 3	Фактор 4	Фактор 5
X1	-0,802585	0,140680	-0,489413	0,256306	0,020138
X2	-0,427211	0,120836	-0,052616	-0,830211	0,218693
X3	0,482168	0,633500	0,180667	0,046322	-0,525760
X4	0,002619	0,473179	0,584225	0,219667	0,232964
X5	0,319536	-0,597891	0,523222	0,168352	-0,372605
X6	-0,241809	0,893451	0,092741	-0,104565	0,001390
X7	0,207412	0,452216	-0,798584	-0,114484	0,120966
X8	0,919973	0,311030	0,024819	0,039900	0,118161
X9	0,093540	0,449907	0,829318	0,116234	0,092815
X10	-0,235981	0,022263	0,867111	0,027997	-0,000576
X11	-0,839682	-0,256556	0,087536	-0,151380	-0,223774
X12	0,503488	0,416503	-0,575082	0,041891	-0,039255
X13	-0,797388	-0,146702	-0,114798	0,533716	-0,042454
X14	-0,340381	0,306869	0,546175	-0,469411	0,241233
X15	-0,074900	0,296332	0,038285	0,588059	0,616104
X16	-0,162765	0,912665	-0,000865	0,034680	-0,349986
X17	-0,767920	0,545299	-0,105896	0,131391	-0,271612

таблиці 9 видно, що перша компонента пов'язана з показниками X1, X8, X11, X13 та X17, друга навантажує показники X6 та X16, третя – показники X7, X9 та X10, до четвертого фактора відноситься показник X2.

Отримані результати факторного аналізу для показників ресурсно-діяльнісної активності наведені у табл. 7, де розмір власного значення фактора несе інформацію про відносну важливість кожного з факторів.

Результати проведеного факторного аналізу (табл. 10) показали, що оцінку доцільно проводити на основі трьох отриманих факторів, які пояснюють 84,75 % варіабельності показників оцінки конкурентного статусу досліджуваних машинобудівних підприємств. Наявність п'яти факторів свідчить про різноплановість обраних факторів, що оцінюють всі напрямки діяльності підприємств.

Таблиця 7

Результати факторного аналізу

Номер фактора	Власне значення	Відсоток загальної дисперсії	Відсоток кумулятивної дисперсії
1	5,069626	46,08751	46,08751
2	2,721165	24,73786	70,82537
3	1,531637	13,92397	84,74935

Кореляційний зв'язок між показниками та факторами наведено в табл. 8.

На основі власного значення кожного фактора (див. табл. 8) до першого фактора слід віднести п'ять показників (X1, X4, X8, X9 та X10), до другого – три (X3, X6 та X7), третього – один (X5), які максимально навантажують кожний окремих фак-

Таблиця 8

Кореляційний зв'язок між показниками та факторами

Показник	Фактор 1	Фактор 2	Фактор 3
X1	-0,906976	0,039429	-0,041799
X2	-0,648115	0,274319	0,489789
X3	-0,332066	-0,784751	0,219947
X4	-0,924216	0,045441	-0,009323
X5	-0,268257	0,380127	0,826842
X6	-0,243517	-0,936779	-0,018097
X7	-0,350506	-0,855577	-0,052448
X8	-0,970412	0,002214	-0,001121
X9	-0,986381	-0,000238	-0,062706
X10	-0,397488	0,318950	-0,686009
X11	-0,731959	0,413113	-0,283275

тор, тобто мають максимальний зв'язок з фактором. Таким чином, виявлені фактори та показники оцінки конкурентного статусу підприємств машинобудування за факторним навантаженням складаються з таких показників (табл. 9).

Висновок. Визначена система кількісних показників буде використана у подальшому дослідженні для оцінки рівня конкурентного статусу підприємств машинобудування на основі ресурсно-діяльнісного підходу. В якості перспективних досліджень розглядається оцінка рівня конкурентного статусу підприємств машинобудування, а саме побудова інтегрального показника конкурентного статусу підприємств машинобудування. Так, інтерпретація та аналіз результатів оцінки на основі визначення рівня конкурентного статусу підприємств машинобудування за шкалою інтервалів інтегрального показника дозволить здійснити його кількісну та якісну оцінку.

Показники ресурсно-діяльнісного потенціалу та ресурсно діяльнісної активності підприємства

Агрегат	Складові ресурсно-діяльнісного підходу	Показники
Ресурсний потенціал	Організаційно-управлінський потенціал (ОУП)	Коефіцієнт децентралізації організаційної структури управління (X1)
		Коефіцієнт кількісної укомплектованості персоналу управління (X2)
	Виробничо-кадровий потенціал (ВКП)	Коефіцієнт інтенсивності використання обладнання (X3)
		Коефіцієнт професійної гнучкості (X4)
	Фінансово-економічний потенціал (ФЕП)	Оборотність кредиторської заборгованості (X5)
Оборотність дебіторської заборгованості (X6)		
Інноваційно-інвестиційний потенціал (ІІП)	Коефіцієнт руху грошових коштів в результаті фінансової діяльності (X8)	
Діяльнісний потенціал	Організація трудової діяльності (ОТД)	Коефіцієнт розподілу праці (X9)
		Рівень оплати праці (X10)
	Змістовність трудової діяльності (ЗТД)	Питома вага ручної/монотонної праці (X11)
	Умови трудової діяльності (УТД)	Коефіцієнт безпеки праці (X12)
	Маркетингова активність (МА)	Коефіцієнт ефективності реклами і засобів стимулювання збуту (X1)
		Фондовіддача (X2)
	Виробничо-кадрова активність (ВКА)	Продуктивність праці (X4)
		Рентабельність активів капіталу (X5)
Фінансово-економічна активність (ФЕА)	Коефіцієнт фінансової автономії (X7)	
	Рентабельність позикового банківського капіталу (X8)	
Інноваційно-інвестиційна активність (ІІА)	Прибутковість інвестиційних витрат (X9)	
Діяльнісна активність	Організація трудової діяльності (ОТД)	Можливості розподілу робочого часу відповідно індивідуальним потребам (X10)
		Можливість впливу на спосіб/метод ведення робіт (X11)
	Змістовність трудової діяльності (ЗТД)	Задоволеність санітарно-гігієнічними умовами на виробництві, а також санітарно-побутовим обслуговуван. (X12)
		Задоволеність естетичними умовами праці (X13)

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Азаренков, Г. Ф. Економічний аналіз: [навчальн. посібник для студ. вищ. навч. закл.] / Г. Ф. Азаренков, З. Ф. Петряєва. – Харків : Видавництво ХДЕУ, 2003. – 208 с.

2. Виханский, О. С. Стратегическое управление : учебн. / О. С. Виханский. – М. : Гардарика, 1998. – 296 с.

3. Єрохіна, Т. В. Управлінський потенціал: сутність та роль в управлінні підприємством [Електронний ресурс] / Т. В. Єрохіна, Т. Г. Копайгородська // Одеська національна академія харчових технологій. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/32_DWS_2008/Economics/36919.doc.htm. – Назва з титул. екрана.

4. Калинина, А. Э. Экономика фирмы: Производственные ресурсы и результативность хозяйственной деятельности : учеб. пособие / А. Э. Калинина. – Волгоград : Изд-во Волгоградского государственного университета, 2004. – 172 с., с. 26-85.

5. Кроленко, М. С. Система показників економічної стійкості промислового підприємства /

М. С. Кроленко // Економічний вісник Донбасу. – 2011. – № 3. – С. 180-187.

6. Кузьминчук, Н. В. Забезпечення фінансово-бюджетного регулювання розвитку регіонів: підходи, методи, напрямки реалізації: [монографія] / Наталія Валеріївна Кузьминчук. – Львів: Інститут регіональних досліджень НАН України, 2012. – 624 с.

7. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій / Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій. – 27.06.97 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua – Назва з титул. екрана.

8. Моделі та методи соціально-економічного прогнозування : підручник / В. М. Геєць, Т. С. Клебанова, О. І. Черняк, Н. А. Дубровіна, А. В. Ставицький – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2005. – 369 с.

9. Положення про надання регулярної інформації відкритими акціонерними товариствами та підприємствами-емітентами облігацій: Рішення ДКЦПФР від 09.06.98 № 72 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> – Назва з титул. екрана.

10. Пономаренко, В. С. Стратегічне управління організаційними перетвореннями на промислових підприємствах: наукове видання / В. С. Пономаренко, А. М. Золотарьов, О. М. Ястремська, І. М. Волик, В. М. Луцьковський, С. Л. Кушнар, Л. І. Полукетова, Д. О. Ріпка; [За заг. редакцією д.е.н., проф. В. С. Пономаренка, д.е.н., доц. О. М. Ястремської]. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2005. – 457 с. – Бібліогр. : с. 286–300.

11. Факторный, дискриминантный и кластерный анализ: Пер. с англ. / Дж.-О. Ким, Ч. У. Мюллер, У. Р. Клекка и др.; Под ред. И. С. Еню-

кова. – М. : Финансы и статистика, 1989. – 215 с.

12. Чернега, В. В. Конкуренентостійкість підприємств та механізмів її забезпечення : монографія / В. В. Чернега; [відповід. ред. О. Д. Гудзинський]; Київський національний ун-т технологій та дизайну, Ін-т підготовки кадрів державної служби зайнятості України. – К. : ІПК ДСЗУ, 2008. – 235 с.

13. Эйтингон, В. Н. Методы организации экспертизы и обработка экспертных оценок в менеджменте: учебн.-метод. пособие / В. Н. Эйтингон, М. А. Кравец, Н. П. Пакратов. – Воронеж: ВГУ, 2004. – 44 с.